

Referat fra møte i Kringkastingsrådet 06.10.05

Publisert: 18/11-2005 09:54

Kjellbjørg Lunde ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Dagsorden:

0900 Avspillinger

0930 NRKs dekning av stortingsvalget 2005

Innledninger ved politisk redaktør Kyrre Nakkim og nyhetsredaktør Grethe Gynnild Johnsen

1130 NRK og deknningen av de mindre idrettene-
en klar forpliktelse for allmennkringkasteren?

Innledning ved nyhetsredaktør Grethe Gynnild Johnsen

1215 Lunsj

1315 Programdrøfting

Programdirektørens orienteringer

Kringkastingssjefen orienterer

Eventuelt

Til stede fra rådet: Hallgrim Berg

Thorbjørn Bratt

Asta Brimi

Svein Brurås

Kine Hellebust

Randi Karlstrøm

Hanne-Grete Brommeland Larsen

Long Litt Woon

Kjellbjørg Lunde

Geir Mo

Per Arne Olsen

Nancy Porsanger

Paul Leer-Salvesen

Anne Kathrine Slungård

Solveig Torsvik

Til stede fra NRK: Kringkastingssjef John G. Bernander

Kringkasterdirektør Kari Werner Øfsti

Administrasjons- og finansdirektør Tore Olaf Rimmereid

Programdirektør Vidar Nordli-Mathisen

Kanalsjef Tommy Hansen

Nyhetsredaktør Grethe Gynnild Johnsen

Politisk redaktør Kyrre Nakkim

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik

Referent Vetle Daler

NRKs valgdekning

– Det sentrale for oss når vi dekker valgkampen og valget er at vi skal drive "forbrukerjournalistikk" på vegne av velgerne, fastslo Kyrre Nakkim i sin innledning. Se vedlagte presentasjon.

– At vi får så stor oppslutning som vi gjør, viser at folk velger NRK når det dreier seg om nasjonale bgivenheter, fastslo Grethe Gynnild Johnsen i sin innledning. – Men vi ser oss ikke blinde på seertall. Markedsandeler er vel så viktig som antall seere. Valgvelden hadde vi 65 % markedsandel. I en MMI-undersøkelse mente 7 av 10 at NRK er den viktigste kanalen. På den annen side mente 44 % at det ble for mye valgstoff, og det må vi ha i bakhodet. På radiosiden er vi så å si alene på dette feltet. P4 og Kanal 24 defineres ikke som interessant av lytterne, sa Johnsen, og fortsatte: – Når det gjelder distriktssendingene, var de ikke så interessante for folk som vi trodde på forhånd. Vi var heller ikke gode nok når det gjelder sametingsvalget, slo hun fast.

– NRKs dekning var veldig god – og bedre enn for to år siden, mente Anne Kathrine Slungård. – Men jeg nekter å legge meg flat for at seeropplutningen er et mål på å ha lyktes. Man bør heller spørre: Svarte dette til forventningene? Demokrati måles ikke i antall seere, sa Slungård, som etterlyste en kvalitativ vurdering, ikke bare en optelling av antall sendte minutter. – På distriktssiden var sendingene svært varierende, noe som tyder på få føringer fra sentralt hold. Av de sentrale sendingene var RedaksjonEN klart blant det beste. Brød & sirkus var for lite brød og for mye sirkus. Her ble det altfor mye klapping og buing, mente Slungård. – I den første partilederdebatte ble Erna Solberg og Kristin Halvorsen sittende nærmest som veggpryd. Og dette satte tonen for resten av partilederdebatte. Når det gjelder bruk av meningsmålinger, er jeg enig i at de bør nedtones. Slungård tok også opp "drittpakken" som Kristin Clemet ble utsatt for rett før valget. – Dette tok NRK altfor lett på. Dette var slett håndverk, og langt under pari for hva man kan forvente fra NRK. Utspørringsprogrammene var greie, men det var en tendens til at noen ble spurt ut som ministre og ikke som partiledere. Programmet "Test din stemme" var rett og slett teit. Det blir litt sært når underholdningsavdelingen skal leke seg med politikk. Dette fungerte ikke etter hensikten. Når det gjelder NRKs egne kommentarer, skjønner jeg at det er fristende å snakke om spillet. Men det går an å la være og la seg friste av og til, mente Anne Kathrine Slungård.

– Dette var et av de mest fascinerende valgene på lenge, og jeg nøler ikke med å gi NRK bestått, sa Thorbjørn Bratt. – Valgnatta ble en fascinerende forestilling – den var en velregissert kjempeprestasjon. Pluss også for folkemøtene og duellene. Dette var god infotainment. Men utspørringene fungerte ikke, jeg synes utspørrerne til tider var uhøflige, sa Bratt, og fortsatte: – Men det er bra at dere utfordrer makta. Det som er negativt, er at dere lar spillet ha hovedfokus hele tiden. Det er unødvendig tre uker før. Drittpakkesaken var trist, men NRK har likevel bestått, og vel så det.

Nancy Porsanger var enig i kritikken mot utspørringene. – Her gjorde ikke programlederne jobben sin godt nok. Når jeg ser politiske programmer blir jeg provosert enten av programlederne eller politikerne. Når jeg ser på NRK gjelder definitivt det siste, sa hun. – Det virker for øvrig som om NRK sentralt har skjøvet hele dekningen av sametingsvalget over på Sameradioen. Men hva med samer som ikke er samisktalende? Og hva med resten av befolkningen? Et annet problem er at Sameradioen blir tvunget til å bruke så mye ressurser på sametingsvalget at de ikke har nok ressurser til å dekke stortingsvalget skikkelig, sa hun.

Geir Mo hadde vært til stede på et informasjonsmøte, der Knut Olsen hadde forsnakket seg og røpet at han ikke var i tvil om at det kom til å bli regjeringsskifte etter valget. – Det kan virke som om dette var opplest og vedtatt i NRK på forhånd, mente Mo. Han refererte også til Gro Holms uttalelser om sine politiske preferanser i et portrettintervju. – Dette gir grunnlag for å sette spørsmålstegn ved NRKs dekning av valget. Når det gjelder folkemøtene, synes jeg programlederne der har utspilt sin rolle. De må være balanserte, men Knut Olsen var mest opptatt av seg selv. Dette ble mest sirkus. Men Redaksjon EN fungerte veldig bra og saklig. Ungdomspartilederne fungerte godt i "Ærlig talt", sa Mo, og fortsatte: – "Test din stemme" var et håpløst konsept. Alt med opplegget var feil, også sett fra partisynspunkt. Når det gjelder sametingsvalget, mener jeg det er en skandale at det tar over en uke før vi får vite resultatet. Det var også lite dekning av sametingsvalget. Mo reagerte også på optellingen av antall minutter som ble brukt til ulike deler av dekningen. – Dette er tøvete. Det er ikke antall minutter som sier noe om dekningen, det er innholdet. En undersøkelse vi i Frp gjorde i 2003, viste at Frp og KrF var mest omtalt, men som regel med negativ vinkling og feil fokus. Når det gjelder web-dekningen var den bra, og det var også partilederdebatte – mye bedre enn TV 2 sin. Valgdagsmålingen – der ble det mye rart. NRK får bestått av meg, men med klart rom for forbedringer og bedre balanse, sa Geir Mo.

– Som menig seer og lytter setter jeg pris på dekningen av spillet, fastslo Paul Leer-Salvesen. – Det er medienes oppgave å vise at det finnes agendaer som ligger bak og under. Når det gjelder kommentarene, synes jeg de var upartiske og saklige. Kyrre Nakkim fortjener ros for overreaskende vinklinger og poenger, sa Leer-Salvesen, og fortsatte: – Men jeg synes også det ble litt for mye valgstoff. Hvor ble resten av verden av de siste fire ukene?

Hanne-Grethe Brommeland Larsen mente for mye av dekningen var sentrert rundt sentrale politikere. – Jeg savner flere politikere fra distriktene, sa hun. – Debattprogrammene blir dessuten litt for masete, litt mye sirkus. Jeg ser behovet for underholdningsaspektet, men det blir fort for mye klapping og gjøgling, mente hun. Larsen reagerte også på et intervju med Gerd Liv Valla i Dagsrevyen. – Hun ber selv om å bli intervjuet, og dere slipper henne til i Dagsrevyen. Det er kritikkverdige. Når det gjelder måling av antall minutter, skjønner jeg at man må ha noe å måle etter. Men var det slik at man de siste dagene før valget prøvde å kompensere for lite Frp-omtale? Larsen mente det var kritikkverdige at Gro Holm flagget sine politiske meninger offentlig. Hun mente også det var galt å prioritere nok et intervju med "Jens og damene" framfor KrFs avslutning på Aker brygge. – Jeg reagerer også på at en del angrep på regjeringen ble stående uimotsagt. Programlederne er ofte for arrogante, og de bør vise mer respekt for politikerne. Måten de gjør det på, fører til politikerforakt. Og

måten Wenche Dager rapporterte fra KrFs valgveke på, hvor hun spøkte med Kjell Magnes sigar og skåling i brus, var svært useriøs, mente Hanne-Grethe Brommeland Larsen.

Også Hallgrim Berg hadde inntrykk av at mediene på forhånd hadde bestemt seg for at det skulle bli et regjeringsskifte. – Å telle minutter er dessuten helt uinteressant. Politikk er verdikamp, og mye kommer an på vinklingen og verdiladningen i begrepene som brukes. Underholdningsaspektet er med på å befeste stereotypene – Test din stemme var et tøvete program, mente Berg, som lurte på om det blir gjort noe for bedre balanse i deknningen.

– Journalistene er venstrevridde. Politikerne burde blitt stilt flere spørsmål om hvordan alle løftene skulle finansieres. Jeg synes heller ikke Erna fikk slippe til som partileder – hun ble utspurt som kommunalminister, mente Berg.

– Jeg har en god følelse etter valget. Jeg har ikke sett noen tendenser til politisk slagside, sa Svein Brurås. – Dekningen av spillet var bedre enn før, og NRK hadde en imponerende valgdagssending. Men jeg er kritisk til den journalistiske styringen – programlederen har en tendens til å bryte inn med spørsmål for ofte, og ofte gjøres programlederen til hovedperson. Det var dessuten for mye fokus på saker som var satt på dagsorden av partikontorene, mente Svein Brurås.

– Det er vel naturlig at de som vinner valget ikke er så kritisk til deknningen, sa Solveig Torsvik, som mente det var for mye "snuttifisering" og for mye personfokusering i valgkampdekningen. Hun syntes også at internasjonale spørsmål fikk for lite fokus. – Når det gjelder folkemøtene, har programlederen en tendens til å skifte tema når det begynner å bli spennende, sa hun.

– Jeg tror ikke programlederne bør gjenvelges i det uendelige, kommenterte Randi Karlstrøm, som også mente at telling av minutter er uinteressant. – For øvrig synes jeg Ap slapp for billig unna noen ganger, for eksempel når det gjelder fiskeripolitikken. Å sitte så stille i båten som de gjorde der, ser ut til å lønne seg litt for godt, sa Karlstrøm, som også etterlyste mer vennlighet i programmene.

– Mediene har stor makt i dette spillet. Det er ikke partiene som definerer saker og bestemmer hvem som skal representere partiene i mediene, sa Per Arne Olsen. – Når det er sagt, synes jeg NRK er ryddig, og har et bevisst forhold til at man er en maktfaktor. Men Ærlig talt-programmene ble for showpreget. Programlederne avbrøt for mye. Men å invitere ungdomspartilederne var et bra grep, mente han. – Partilederutspørringene var bedre enn på mange år, mens folkemøtene ble rent sirkus. For mye fokus på programlederen og publikum i studio gjør ikke programmet mer seervennlig. Likevel var NRKs dekning bedre enn TV 2s. Redaksjon EN var også bra, jeg savner at man lar folk få fullføre resonnementer også i andre programmer. Når det gjelder tilsvarsretten, er dette en mangel i etermedia, sa Per Arne Olsen.

Geir Mo var svært kritisk til NRKs kommentatorvirksomhet. – Kommentatorene opphøyer seg selv og slår fast hva som er sannheten, mente han. – Tilsvarsretten er et viktig prinsipp som NRK svikter, spesielt i forhold til kommentatorvirksomheten. Når det gjelder intervjuet med Gerd Liv Valla, er det et tankekors at hun kommer på bare ved å ringe Dagsrevyen, sa han.

– Kommentatorene skal ikke fastslå sannheten, men jeg forsvarer gjerne vår rett til å drive kommentar og analyse. Når det gjelder tilsvarsretten, fungerer denne over tid, sa John G. Bernander.

Også Kjellbjørg Lunde mente at NRK denne gangen var flinkere enn sist. – Det er bra med flere nye fjes, både blant politikere og programledere. NRKs dekning er avgjørende for valgresultatet, og det ansvaret synes jeg dere tar bra, sa hun. Anne Kathrine Slungård fulgte opp: – Men i den nye situasjonen med flertallsregjering, stilles det større krav til NRK når det gjelder å følge opp opposisjonen.

– Nei, vi kompenserte ikke ved å gi Frp mer sendetid den siste helgen, fastslo Kyrre Nakkim. – Vi var derimot svært opptatt av balansen de siste dagene før valget. Men vi trår feil av og til. En av debattene falt for eksempel uheldig ut for Erna Solberg og Kristin Halvorsen. Derfor åpnet vi partilederdebatten nettopp med disse to. Når det gjelder Brød & sirkus, mener jeg at vi fikk til en balansegang mellom underholdning og politikk. Vi valgte å ikke avbryte debatten, men la heller inn satire til slutt, sa han. Grethe Gynnild Johnsen fulgte opp: – Test din stemme var et rent underholdningsprogram, og ikke en del av vår valgkampdekning, slo hun fast. – Når det gjelder minuttellingen, er dette også noe som er nyttig å henvise til når vi får henvendelser fra partikontorene. Kritikken mot programlederne er jeg for øvrig ikke enig i. Det er ikke for mye fokus på dem, og jeg synes de gjør en god jobb. Husk at det er flere hundre mennesker i arbeid her, som tar jobben sin dønn seriøst, sa hun.

NRKs dekning av de mindre idrettene – en klar forpliktelse for allmennkringkasteren?

– Det er ikke riktig at fotballen dominerer våre sendinger. Men totaltilbudet på alle norske kanaler er så stort at man kanskje kan få inntrykk av det, sa Grethe Gynnild Johnsen i sin innledning. – NRK bruker 6 % av budsjettet på sport. Når vi vurderer hva vi skal sende, prioriterer vi ut fra hva som er vesentlig for folk flest, og hva som gir best bredde og best kvalitet. Vi har kun 10 minutter daglig sport på fjernsyn. Jeg er ikke helt fornøyd med prioriteringene distriktskontorene gjør når det gjelder lokal sport, sa Johnsen, som kunne fortelle at fotballen bare utgjør 15 % av sportens sendetid, og at NRK brukte 8 % av sendetiden på sport i 2004, mens 17 % av seingen var sport. – 66 % av sportssendingene er vintersport. Store mesterskap tar mest av tida. Og vi tar ikke så verst vare på de mindre idrettene. Når det gjelder fotball, har vi for øvrig sendt vår siste landskamp på mange år, sa hun.

– Sport fortjener betydelig sendetid, fordi nordmenns sportsinteresse er betydelig. 1,9 millioner nordmenn er medlemmer i idrettslag, sa Solveig Torsvik. – Sport er politikk, sport bidrar til økt fysisk aktivitet og bedre helse. Også internasjonalt har sport stor betydning. Et irritasjonsmoment for mange er den enorme kommersialiseringen og pengebruken i fotballen. Det kan være et argument for å legge større vekt på mindre idretter, sa Torsvik, og fortsatte:

– Kvinnefotball har hatt en rivende utvikling de siste åra, og det har også cricket og curling, som fikk enorm oppmerksomhet under siste OL. Jeg mener NRK og de ulike forbundene bør snakke sammen om hva som kan gjøres framover. Det er viktig at små idretter settes på dagsordenen for å vise bredden i idrettsnorge. Det handler bare om små justeringer. Og irritasjonen mot fotball må vi nok leve med, sa Solveig Torsvik.

– Er fotball det eneste nasjonalt samlende? spurte Randi Karlstrøm, og foreslo at man satser på et program som inneholder hele bredden helse-sport-natur-utsyr-dyrehold-teknikk og så videre. – Hva med et eget magasin som tar for seg alle disse temaene?

Kine Hellebust fulgte opp. – Fotball er altoverskyggende. Og vi må huske på at mens det er 1,9 millioner idrettsmedlemmer, har vi til sammen 26 millioner medlemskap i organisasjonslivet. Jeg har for øvrig inntrykk av at småidretter ofte blir behandlet som artige, Norge rundt-aktige innslag, og ikke blir tatt like seriøst som de store idrettene, sa hun.

Hallgrim Berg påpekte det meningsløse i å sette av en fast bolk med sportsnyheter i Dagsrevyen hver dag. – Her om dagen var hovedsaken at Mikel hadde kommet 13 minutter for seint til trening. Dette er tomgangs-TV, sa han.

– Utviklingen innen sport er et symbol på TV-utviklingen. Det blir stadig mer kamp om rettighetene, og dette gjelder etter hvert også på andre felter, sa John G. Bernander. – Vi er avhengige av å samarbeide med de store aktørene i markedet for å få tilgang på attraktiv sport, sa han. Grethe Gynnild Johnsen fulgte opp. – Valgene våre er avhengige av at det er vesentlig for veldig mange mennesker. Det bør bekymre at vi ikke har tilgang på vesentlige norske fotballkamper de neste tre årene. For øvrig er valgene her i huset gjort ut fra at det er vintersport som er viktigst for nordmenn, sa hun, og viste til at NRKs fokus på skiskyting har forplantet seg også til breddenivå.

Programdrøfting

Klage på karaoke-TV

Stina Greker, prosjektsjef for interaktive formater, orienterte om "Karaoke-TV". – Vi mottar ukentlig klager på alt vi gjør i underholdningsavdelingen, ca 75 bare i september. Ikke alle kan være 100 % fornøyd alltid. Karaoke-TV sendte vi i mai, juni og juli fra kl 23.20 – 00.30 på NRK2. Dette er en teknisk nyvinning, beregnet på unge voksne. Seeropplutningen var imidlertid lav, med ca 85 000 seere pr program, forklarte hun. Kjellbjørg Lunde mente interaktivt TV krever noen etiske avveininger. – Det er ikke sikkert alle skal slippes til selv om de har lyst, sa hun. Long Litt Woon ville på sin side vite hvilke andre konsepter det jobbes med på dette feltet. – Det blir nok ikke mer karaoke-TV, men vi jobber stadig med nye formater, svarte Greker.

Klageren har åpenbart ikke vært på karaokebar, da ville han tatt stemningen, mente Kine Hellebust, som foreslo et nytt, interaktivt konsept: Klagemuren – La klagerne slippe til på lufta. Det ville blitt underholdning av stor klasse, mente hun. Asta Brimi var enig. – Karaoke-TV er ikke det verste vi har sett. Det er mange useriøse som ringer inn. Man bør nok beskytte folk mot seg selv til tider og sile ut bedre, mente hun.

– Er ikke dette like mye et radioformat som et TV-format? spurte Paul Leer-Salvesen.

– Dette er ikke en veldig kostbar satsing. Vi må tåle å eksperimentere litt – det er mange eksempler på trang fødsel for konsepter som er blitt folkekjære programmer, sa Vidar Nordli-Mathisen.

Kringkastingssjefen informerer

– Mehamn-saken har vært i mediebildet igjen etter vår dokumentar, og NRK har fått kritikk. NRK har vært levende opptatt av denne saken i flere tiår. NRK har bidratt til å få satt ned en kommisjon; det er et godt stykke journalistisk håndverk som har holdt liv i denne saken, sa John G. Bernander.

– Jeg synes kringkastingssjefen tar litt lett på denne saken, repliserte Hallgrim Berg.
– Tvillosomme forhold presenteres som fakta. Det er ikke tillitsvekkende. Paul Leer-Salvesen var enig. – Det bør være rom for selvkritikk i NRK.

Kringkastingssjefen redegjorde deretter for NRKs arbeid med NOKAS-saken og Brennpunkt-dokumentaren om politiinformanten Christer Tromsdal. – Her har vi fått innsyn i en operasjon vi ellers ikke ville kommet inn i. Mange viktige spørsmål berøres – politiets bruk av informanter, dissers sikkerhet, hvor langt politiet er villig til å gå for å få opplysninger. Dette er grunnlag for en stor og viktig debatt om hvordan politi og påtalemyndighet virker. Vi ønsker å sette fokus på rettssikkerheten, sa John G. Bernander, som forsvarte at NRK likevel sendte dokumentaren som retten la ned forbud mot. – Dette er et usannsynlig inngrep i vår redaksjonelle frihet. Og i går var forutsetningene etter vår mening ikke lenger til stede for å nekte oss å sende programmet. Alle andre redaksjoner spekulerte da allerede vilt i alle sider av saken som vi ikke fikk sende, sa Bernander, og understreket at Tromsdals og programskapernes sikkerhet var viktig i beslutningsprosessen. Bernander kunne også fortelle at redaksjonen har hatt mange møter med politiet, og at politiet med ett unntak ikke ønsket å benytte tilsvarsretten.

– Når man sender et slikt program mens rettssaken pågår, skal det gode grunner til for at man ikke skal bli beskyldt for å gripe inn i rettsforhandlingene, påpekte Paul Leer-Salvesen. – Her har NRK drevet sivil ulydighet. – Det har vi åpenbart gjort, bekreftet Bernander. – Men vi har god grunn til å mene at vi vil vinne fram rettslig i denne saken. Dette har vært min vanskeligste avgjørelse noensinne.

– Det er dramatisk at NRK trosser en rettsavgjørelse. Men man kan ikke leve med å sitte på materiale av så stor offentlig interesse uten å publisere, mente Svein Brurås. – Det mest dramatiske her er at en lukket namsrett hindrer NRK i å informere om politiets metoder, sa Thorbjørn Bratt. Paul Leer-Salvesen foreslo at denne saken blir tatt opp på neste møte, når man har et bedre grunnlag å diskutere på. Kringkastingssjefen foreslo at rådet oppfordrer namsretten til å offentliggjøre kjennelsen, noe rådet stilte seg bak.

Avslutningsvis takket Nancy Porsanger for seg i Kringkastingsrådet, og for fremskrittene når det gjelder sendinger på samisk de siste årene. – Dette har ubeskrivelig stor betydning for samisk språk, folk og identitet. Jeg håper dere fortsetter arbeidet med å styrke den samiske mediehverdagen, sa hun.

Eventuelt

– Teksting av direkteprogrammer fungerer dårlig, sa Kine Hellebust, og ønsket et svar på om det er forbedringer i vente på dette området. – Vi har lett lenge etter en metode som fungerer bedre, og dette samarbeider vi med TV 2 om, svarte Kari Werner Øfsti.

31.10.05
Vetle Daler